

การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

Risk management in government agencies case studies government agencies Mueang District Saraburi Province

¹จรรยรัศม์ อินนพคุณ (Janyarat Innoppakoon)

²เฉลิมพร เย็นเยือก (Chalermporn Yenyuak)

มหาวิทยาลัยรังสิต (Rangsit University)

Email: janyarat.inn65@gmail.com

Received August 15, 2019; **Revised** January 28, 2020; **Accepted** April 20, 2020

Abstract

The purpose of this research was to study personal factors and risk management affecting the success of risk management of government agencies under a case study of government agencies in Mueang District, Saraburi Province. A sample of this study was selected based on a stratified random sampling by dividing the population into 24 divisions and a simple random sampling was used to randomly select and each department has randomly selected. According to the proportion of the population, a total of 400 the population in each department according to the proportion of the population in each department. Data were analyzed using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation and Multiple Regression Analysis. The results showed that overall risk management in government agencies was at a high level in all aspects, in order of strategy, finance, legal and regulatory, operation and policy, gender, age, education level, affiliation, years' experience, average monthly income and the different types of employment affect the success of risk management of different government agencies and strategic risk management, operational, financial, legal and regulatory. And policy the different result of success in risk management of different government agencies with statistical significance at the level of 0.05

Keywords: Risk management, success

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการจัดการความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยแบ่งประชากรออกเป็น 24 หน่วยงาน และในแต่ละหน่วยงานได้ทำการสุ่มแบบอย่างง่าย ตามสัดส่วนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านนโยบาย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฝ่ายที่สังกัด อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะการจ้างงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐต่างกัน และการจัดการความเสี่ยง ด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ และด้านนโยบายที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การจัดการความเสี่ยง, ความสำเร็จ

บทนำ

การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้มีการป้องกันและลดความสูญเสียสามารถเพิ่มมูลค่าแก่องค์กร ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความสมดุลระหว่างต้นทุนและผลลัพธ์ที่ได้ และมีการพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (Narumon Saardchom, 2007) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เป็นสิ่งที่ทุกธุรกิจในปัจจุบันให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เห็นได้จากหลายบริษัทได้ให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงมากยิ่งขึ้น เพราะการที่ธุรกิจลงทุนในสิ่งใดแล้วผลที่ธุรกิจต้องการก็คือผลตอบแทนสูงสุดหรือมีกำไรสูงสุด แต่การที่ธุรกิจจะมีกำไรสูงสุดหรือมีผลตอบแทนสูงสุด เท่านั้นยังไม่พอ แต่ยังต้องรวมถึงผลการดำเนินงานที่ออกมาแล้วไม่เป็นไปดังที่คาดเอาไว้ด้วยนั้น แสดงว่าการคาดการณ์ของบริษัทมีความเสี่ยงเกิดขึ้นแล้ว

ความสำเร็จในการทำงาน (Work success) เป็นสิ่งที่ผู้ทำงานในทุกสาขาวิชาชีพต้องการ ซึ่งเป็นพลังที่สำคัญของบุคคลและแสดงถึงความสำเร็จขององค์กร ผู้ปฏิบัติงานย่อมปรารถนาการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิตหรือความสำเร็จในการทำงานของตัวผู้ปฏิบัติงานเอง และส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หากผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพรับรู้ถึงความสำเร็จในการทำงานของตนย่อมทำให้รับรู้ถึงคุณภาพชีวิตที่ดีมองเห็นคุณค่าของตนเองและวิชาชีพ อีกทั้งจะทำให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานอย่างมีเป้าหมาย มีศักยภาพในการใช้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นที่พึงพอใจแก่ลูกค้าที่ใช้บริการ ตลอดจนบุคคลรอบข้างจนเป็นที่ยอมรับอันนำไปสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน (Puangrat Boonyanurak, 2003)

การยกระดับความสามารถของบุคลากรและประสิทธิภาพของการบริหารภาครัฐให้มีคุณภาพมาตรฐานทัดเทียมกับระดับนานาชาติและเป็นสากล และเสริมสร้างให้บุคลากรในส่วนราชการมีการบริหารที่มุ่งให้องค์การมีสมรรถนะสูง (High performance organization) เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมและสามารถเรียนรู้ คิดริเริ่ม เปลี่ยนแปลง และปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความท้าทาย หลากหลาย จำเป็นที่จะต้องเร่งส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยิ่งขึ้น จากการที่ภาครัฐได้มีการนำระบบเกณฑ์คุณภาพ

การบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐานมาใช้โดยให้หน่วยงานระดับกรมนำไปปฏิบัติจนเกิดผลต่อการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศเป็นระยะเวลากว่า 10 ปีแล้ว จึงเห็นได้ว่า หากได้ทำการศึกษาผลลัพธ์การดำเนินการระดับกรมที่มีผลการดำเนินการด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับดี ที่ดำเนินการในการพัฒนาการบริหารคุณภาพภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาประเด็นเด่นและส่วนที่จะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนพัฒนาเพื่อบ่มบ่มผู้มีความเป็นเลิศตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารภาครัฐแบบก้าวหน้า จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอันนำมาซึ่งสังคมที่อยู่ดีมีสุขสอดคล้องต่อการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ย่อมก่อประโยชน์ต่อเนื่องไปถึงผู้รับประโยชน์ คือ ภาคประชาชนได้ (Tippawan Lorsuwanarat, 2008)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรีเพราะการบริหารความเสี่ยง เป็นการป้องกันความเสี่ยงที่จะส่งผลเสียหายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงซึ่งเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบไว้ให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นหรือการคาดการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีหลักการและกำหนดแนวทางการป้องกัน หรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทำงานด้วยความโปร่งใสซึ่งเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เพื่อต้องการศึกษาความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี โดยศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และองค์ประกอบความเสี่ยง ที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี

ขอบเขตประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ พนักงานหน่วยงานภาครัฐ อ.เมือง จ.สระบุรี มีจำนวน 13,590 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็น 24 หน่วยงาน และในแต่ละหน่วยงานได้ทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหน่วยงาน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน

ขอบเขตระยะเวลาการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 – มกราคม พ.ศ. 2562

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความเสี่ยง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (Office of the Public Sector Development Commission, 2009) ได้ให้ความหมายของความเสี่ยง คือ เหตุการณ์/การกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในภายใต้งานการดำเนินงานที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบ หรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายของแผนงาน/โครงการที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (Office of the Public Sector Development Commission, 2009) ได้ระบุความเสี่ยงไว้ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยง เรื่องนโยบาย แผน พันธกิจ กลยุทธ์ /ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานราชการ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่อง การดำเนินงานด้านการแนะแนว ความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพ การพัฒนาหน่วยงานและพฤติกรรมพนักงาน งานธุรการ การกำกับติดตาม การพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมความรู้ ความเข้าใจในการทํารายงานในชั้นเรียน ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องการจัดสรรงบประมาณการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ค่าใช้จ่ายรายหัว การจัดทําบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงิน เงินยืม การจัดทําทะเบียน การจัดทำรายการงานการขอซื้อ ขอจ้าง การเขียนเช็คสั่งจ่าย และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย / กฎระเบียบ หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องวินัย การตรวจสอบภายใน / ควบคุมภายใน การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ / มาตรการ / ข้อกำหนดจากต้นสังกัด กระบวนการจัดการความเสี่ยง โดย Kittiphun Khongsawatkiat (2011) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กรสามารถกำหนดเป็นขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การศึกษาถึงผลกระทบ การจัดทําแผนการบริหารความเสี่ยง การรายงานและติดตามผล และการประเมินผล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ

Stephen P. Robbins and Mary K. Coulter (2008) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงองค์การนั้นมีรูปแบบที่สำคัญ 3 ส่วนด้วยกันคือ 1) การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายใน ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงสร้างองค์การ เช่น ความชำนาญ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดฝ่ายและแผนงาน การจัดสายบังคับบัญชา หรือช่วงการบังคับบัญชาใหม่ การปรับเปลี่ยนระดับการรวมอำนาจการจําการระเบียบงาน การออกแบบงานใหม่ หรือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างโดยรวมทั้งหมดขององค์การ 2) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขกระบวนการทำงาน วิธีการทำงาน รวมทั้งการนำเครื่องจักร เครื่องมือใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและอัตโนมัติมาแทนที่เครื่องจักรเดิม และให้การควบคุมโดยคอมพิวเตอร์แทนการใช้พนักงาน เป็นต้น และ 3) การเปลี่ยนแปลงคน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพยายามปรับเปลี่ยนพนักงานในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะ ความคาดหวัง การรับรู้ และพฤติกรรม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Kotter (1996) กล่าวว่า การจัดการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย ดังนี้ 1) การสร้างสำนึกแห่งความเร่งด่วน (Create sense of urgency) ของการเปลี่ยนแปลง ทำให้คนในองค์กรตระหนักว่าตอนนี้มีปัญหอะไร ทำไมต้องมีการเปลี่ยนแปลง มีเหตุผลหรือความจำเป็นเร่งด่วนอย่างไร ขั้นตอนการอธิบายให้พนักงานในองค์กรเข้าใจนี้สำคัญมาก มิฉะนั้นจะเกิดแรงต้านได้ง่าย 2) การริเริ่มแนวทางร่วมกัน (Build guiding coalition) หรือสร้างแกนนำพันธมิตร เช่นการ

สร้างพนักงานแกนนำ (Change agents) จากผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับล่าง ซึ่งคนกลุ่มนี้ต้องเป็นพนักงานที่มีความสามารถ เชื่อมมั่นในวิสัยทัศน์ขององค์กร และมีทักษะในการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อผู้อื่น 3) สร้างวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์และริเริ่มสร้างสรรค์ (Form strategic vision and initiatives) คือควรวางเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานของบริษัทให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่สิ่งที่คาดหวังและสื่อออกไปให้ทุกคนในองค์กรทราบถึงอนาคตที่ต้องการจะเป็น 4) การสื่อสารให้ผู้อื่นทราบ (Communicating the change vision) หมายถึงการหาโอกาสและใช้ช่องทางในการสื่อสารให้บุคคลในองค์กรทราบถึงวิสัยทัศน์และพฤติกรรมใหม่ๆที่ต้องการ 5) การมอบอำนาจ (Empower Action) หมายถึงการมอบหมายอำนาจให้บุคคลมีอำนาจในการทำงานได้ เช่น ให้ข้อมูลที่สำคัญเพื่อตัดสินใจ 6) สร้างความสำเร็จระยะสั้น (Establish Short-term wins) การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่จนประสบความสำเร็จต้องใช้เวลา ซึ่งทำให้คนในองค์กรที่มองไม่เห็นภาพรวม และรู้สึกท้อแท้กับการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงควรตั้งเป้าหมายระยะสั้นเพื่อให้ทุกคนในองค์กรเห็นความสำเร็จในแต่ละระยะของการเปลี่ยนแปลง และ 7) สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดอย่างต่อเนื่อง (Creating a constantly change) หมายถึงการส่งเสริม การพัฒนาบุคลากรให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 8) ให้ความสำคัญกับผลงานที่ดีและวัฒนธรรมการทำงานใหม่ ๆ

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านกฎหมายและกฎระเบียบ และความเสี่ยงด้านนโยบาย มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการความเสี่ยงในองค์กรต่าง ๆ เพราะการบริหารความเสี่ยงซึ่งเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนในองค์กร ช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบไว้ให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นหรือการคาดการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีหลักการและกำหนดแนวทางการป้องกัน หรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทำงานด้วยความโปร่งใส ซึ่งเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามนี้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฝ่ายที่สังกัด ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะการจ้างงาน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ ข้อมูลเกี่ยวกับและความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยง และ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทาง หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการจะแจ้งหรืออยากให้พัฒนาหรือแก้ไขปรับปรุง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการการบริหารความเสี่ยง โดยการใช้แบบสอบถามที่ผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และนำแบบทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ชุด ผลการวิเคราะห์ค่า Cronbach's Alpha ในภาพรวมเท่ากับ 0.885 โดยมีค่าน้อยสุดอยู่ที่ 0.882 และสูงสุดเท่ากับ 0.889 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากหน่วยงานราชการทั้งหมด 24 หน่วยงานได้แบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 400 ฉบับที่มีผู้ตอบแบบสอบถามครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ซึ่งข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฝ่ายที่สังกัด ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะการจ้างงาน ใช้การหาค่าจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี โดยใช้ค่าสถิติ คือค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยง ในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี โดยใช้ค่าสถิติ คือค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบสมมติฐานการหาความแตกต่างด้วยตัวแปรด้านสถิติ t-Test (Independent Sample Test) และ F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) การทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่แบบ LSD และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

การจัดการการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมายและกฎระเบียบและด้านนโยบาย ที่แตกต่างกันส่งผลความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี

ตารางที่ 1 แสดงการทดสอบสมมติฐาน การจัดการการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี

การจัดการความเสี่ยง	b	Std. Error	B	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	2.98	0.23		12.989	0.000*		
ด้านกลยุทธ์(X1)	0.12	0.02	0.23	4.190	0.000*	0.694	1.441
ด้านการเงิน(X2)	0.03	0.03	0.06	1.149	0.251	0.781	1.281
ด้านการปฏิบัติงาน(X3)	0.05	0.03	0.09	1.841	0.066	0.803	1.245
ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ(X4)	0.08	0.03	0.11	2.339	0.020*	0.912	1.096
ด้านนโยบาย(X5)	0.06	0.04	0.07	1.519	0.130	0.860	1.162
R = 0.346 R ² = 0.120 Adj. R ² = 0.109 SEE = 0.206 F = 10.741 Sig. = 0.000*							

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์ (B = 0.23) รองลงมา คือ ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ (B = 0.11) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับมาก (R = 0.346) มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 12.0 (R² = 0.120)

มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 0.206 และมีค่า Tolerance ต่ำสุดอยู่ที่ 0.694 กับ VIF สูงสุดอยู่ที่ 1.441 จึงไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity)

สามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 2.98 + 0.12(X1) + 0.08(X4)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = 0.12(X1) + 0.08(X4)$$

สัญลักษณ์แทนตัวแปรในสมการ

Y	หมายถึง	ความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ
X1	หมายถึง	ด้านกลยุทธ์
X4	หมายถึง	ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ

สรุปผล

1) จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 253 คน (ร้อยละ 63.25) มีอายุ 26 – 35 ปี จำนวน 246 คน (ร้อยละ 61.50) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 225 คน (ร้อยละ 56.25) มีฝ่ายที่สังกัดการเงินและบัญชี จำนวน 69 คน (ร้อยละ 17.25) มีตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 278 คน (ร้อยละ 69.50) มีอายุงาน 1 – 3 ปี จำนวน 199 คน (ร้อยละ 49.75) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 226 คน (ร้อยละ 56.50) และมีลักษณะการจ้างงานเป็นลูกจ้างประจำ จำนวน 117 คน (ร้อยละ 29.25)

2) จากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.34) โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อด้านกลยุทธ์มากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.75) รองลงมา ด้านการเงิน โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.36) ต่อมาด้านกฎหมายและกฎระเบียบ โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.28) และน้อยที่สุด ด้านนโยบาย โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.28) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

2.1) ด้านกลยุทธ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ ด้านกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.43) โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์การอย่างต่อเนื่องมากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.61) รองลงมา มีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.60) และน้อยที่สุด การดำเนินงานตรงกับนโยบายของหน่วยงานที่กำหนดไว้ โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.60)

2.2) ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ ด้านการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.36) โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงข้อกำหนดหรือวิธีการจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของ

หน่วยงานอยู่เสมอ มากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$, S.D. = 0.61) รองลงมา มีการติดตามและประเมินผลจากการเรียนรู้การบริหารความเสี่ยงในหน่วยงานอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.12$, S.D. = 0.61) และน้อยที่สุด หน่วยงานมีการบันทึกข้อมูลกระบวนการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$, S.D. = 0.54)

2.3) ด้านการเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ ด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$, S.D. = 0.37) โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการกำหนดระเบียบและขั้นตอนการจัดซื้อในหน่วยงานอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐานตามเกณฑ์มากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.22$, S.D. = 0.53) รองลงมา มีคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานด้านงบประมาณ โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$, S.D. = 0.60) และน้อยที่สุด มีการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่หน่วยงานกำหนดไว้ โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$, S.D. = 0.49)

2.4) ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.13$, S.D. = 0.28) โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อ มีการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องมากที่สุด โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.28$, S.D. = 0.54) รองลงมา มีการติดตาม การดำเนินงานทางกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเป็นระบบ โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.27$, S.D. = 0.54) และน้อยที่สุด มีการตรวจสอบความถูกต้องตามระเบียบและเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.95$, S.D. = 0.54)

2.5) ด้านนโยบาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ ด้านนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$, S.D. = 0.28) โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการมีการนำประสบการณ์บริหารความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้นไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานและหน่วยงานมีนโยบายพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องมากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.15$, S.D. = 0.51) รองลงมา หน่วยงานมีการสร้างระบบการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$, S.D. = 0.49) และน้อยที่สุด มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของหน่วยงานเพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$, S.D. = 0.44)

3) จากการวิเคราะห์ข้อมูลความสำเร็จการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ สรุปได้ว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จการจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษา หน่วยงานราชการ ใน อ.เมือง จ.สระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$, S.D. = 0.22) โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.39$, S.D. = 0.49) รองลงมา มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.30$, S.D. = 0.56) ต่อมา การจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานส่งผลให้เกิดผลงานที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.24$, S.D. = 0.54) และน้อยที่สุด การจัดการความเสี่ยงช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กรอย่างแท้จริง โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.01$, S.D. = 0.38)

4) สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี ต่างกัน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฝ่ายที่สังกัด ายงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะการจ้างงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) สมมติฐานข้อที่ 2 การจัดการการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมายและกฎระเบียบและด้านนโยบาย ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี พบว่า ด้านที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์ ($B = 0.23$) และด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ($B = 0.11$) และมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 12.0

อภิปรายผล

1) ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากเพศหญิง ที่มีอายุ 26 – 35 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท ให้ความสำคัญกับการทำงานในหน่วยงานมากกว่า เพราะเพศหญิงมีแนวโน้มที่ต้องการให้มีการปรับปรุงข้อกำหนดหรือวิธีการจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของหน่วยงานอยู่เสมอ ๆ และอายุของช่วง 26 – 35 ปี มีความคิดและพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเสรีนิยมยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ทำให้ความคิด ค่านิยม ทศคติและพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ ได้ดี และเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้ปฏิบัติงานมาก เพราะแต่ละคนมี ประสบการณ์ ทศคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sumonrat Phongkwan (2017) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารความเสี่ยงของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์ เจตคติการบริหารความเสี่ยงด้านคลินิกของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวนมากที่สุด อายุมากกว่า 45 ปี การศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการ มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาล 21-25 ปี ส่วนใหญ่มี ระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพุทธมณฑลระยะ 11-15 ปี เจตคติต่อการบริหารความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($Mean = 4.05$, $SD = .41$) การบริหารความเสี่ยงด้านคลินิกของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($Mean = 3.49$, $SD = .28$) ช่วงอายุการปฏิบัติงานในวิชาชีพตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป และประสบการณ์การทำงานในโรงพยาบาลพุทธมณฑลตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาลพุทธมณฑล ($r = .131$ และ $.217$ ตามลำดับ) ส่วนเจตคติการบริหารความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์กับการบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาลพุทธมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการศึกษาเสนอแนะว่าพยาบาลวิชาชีพที่อายุมากกว่า 41 ปี และมีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพุทธมณฑลเฉลี่ย 10 ปีขึ้นไป ควรเป็นบุคคลที่ร่วมคิดวางแผนการบริหารความเสี่ยง ถ่ายทอดความรู้และขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพให้กับองค์กร

2) ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ฝ่ายที่สังกัด อายุงาน และลักษณะการจ้างงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากฝ่ายที่สังกัด การเงินและบัญชี เป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านค่าใช้จ่าย ทั้งรับเข้าจ่ายออก จะเป็นหน่วยงานที่เห็นความเคลื่อนไหวในการบริหารจัดการองค์กรเป็นลำดับแรกมากที่สุด ซึ่งจัดว่าพนักงานทุกคนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนให้รัดกุมกับการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร มีอายุงาน 1-3 ปี ซึ่งถือว่าเป็นการทำงานที่ค่อนข้างจะเริ่มมั่นคง และมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นทำให้มีความคิด และความแน่วแน่ในการปฏิบัติงานแบบเต็มความสามารถ และมีลักษณะการจ้างงานเป็นลูกจ้างประจำ ยิ่งเป็นการการันตีว่าได้เป็นเจ้าหน้าที่ประจำแบบเต็ม ที่ ยิ่งจำเป็นต้องทำงานเต็มที่เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรได้เดินไปข้างหน้า โดยร่วมกันทำงานเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ พร้อมมีประสิทธิภาพด้วย สอดคล้องกับ Chainarong Panjasupachok (2016) ได้ศึกษา ความเสี่ยงในการดำเนินโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษาระบบ National Single Window ของกรมศุลกากร มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อโครงการ National Single Window ของกรมศุลกากร โดยขั้นตอนการวิจัยหลักจะทำการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ และระบุปัจจัยเสี่ยงตามกรอบของการดำเนินงานโครงการซึ่งแบ่ง 5 ระยะ สรุปได้ปัจจัยเสี่ยงทั้งหมด 27 ประเด็น แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ บุคลากร กระบวนการ และเครื่องมือ จากนั้นทำการประเมินความเสี่ยงโดยสอบถามจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการและนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามประเมินความเสี่ยงมาวิเคราะห์ผล ผลการประเมินพบว่าประเด็นความเสี่ยงทั้ง 27 ประเด็น มีความเสี่ยงที่ส่งผลให้โครงการล่าช้า แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มที่สร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานโครงการมากที่สุด คือ องค์กรไม่มีข้อมูลรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบไปด้วย ประเด็นความเสี่ยงย่อยได้แก่ บุคลากรยึดติดการใช้กระดาษ กระบวนการทำงานยังใช้กระดาษ และกฎระเบียบขององค์กรไม่รองรับการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และสอดคล้องกับ Vanwipa Janhomkun (2016) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (2) เพื่อศึกษาความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (3) เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และ (4) เพื่อศึกษาการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติการ คือ บุคลากร ระบบการทำงาน และไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 2) เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่สำคัญ คือ การกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อพนักงาน และการฉ้อฉลในองค์กร 3) ระดับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง และ 4) การปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงควรมีการควบคุมภายในที่ดีและมีหลักธรรมาภิบาลที่ดี เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

3) การจัดการความเสี่ยง ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ และด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอภิปรายตามค่าน้ำหนักได้ ดังนี้

3.1) ด้านกลยุทธ์ ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากมีการนำปรับปรุงผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดตัวชี้วัดของการดำเนินงานอย่างชัดเจน การจัดทำแผนจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานสอดคล้องกับนโยบายองค์กร และมีการดำเนินงานตรงกับนโยบายของหน่วยงานที่กำหนดไว้ ทำให้ด้านกลยุทธ์ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี

มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mongkol Kittiwutkrai (2015) ได้ศึกษา ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมุกดาหาร มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการตอบสนองความเสี่ยง และด้านการติดตามประเมินผลและรายงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมุกดาหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้องค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการที่ดีและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป และสอดคล้องกับ Phusanisa Janta (2016) ได้ศึกษา การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (2) เพื่อศึกษาความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (3) เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (4) เพื่อศึกษาระบบการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทย และ (5) เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร ระบบงานและการไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของธนาคาร 2) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการที่สำคัญ ได้แก่ การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมชาติต่อพนักงาน และเหตุการณ์จลาจลจากภายนอกองค์กร 3) ระดับความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทย อยู่ในระดับปานกลาง 4) การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการสามารถป้องกันปัจจัยความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการได้ระดับหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 5) แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร และการใช้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ

3.2) ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม การดำเนินงานทางกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเป็นระบบ มีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัยของหน่วยงาน บุคลากรรับรู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบและข้อกำหนดจากหน่วยงาน มีการเผยแพร่กฎระเบียบข้อบังคับให้บุคลากรทราบอย่างทั่วถึง และมีการตรวจสอบความถูกต้องตามระเบียบและเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน สอดคล้องกับ Sawitee Nguanhom (2013) ได้ศึกษา ปัจจัยความเสี่ยงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อทราบปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเสี่ยงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่ามัธยฐานเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ปัจจัยความเสี่ยงด้านวัสดุทรัพยากร ปัจจัยความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ปัจจัยความเสี่ยงด้านปัญหาเศรษฐกิจ ปัจจัยความเสี่ยงต่อผลผลิตและบริการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านบุคลากร ปัจจัยความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี ปัจจัยความเสี่ยงด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยความเสี่ยงในโครงสร้างนโยบายสถานศึกษา ยกเว้นปัจจัยความเสี่ยงด้านการเมืองและกฎหมายมีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตได้ดังนี้ คุณภาพโดยทั่วไป ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วน ด้านการขาดงาน และการออกกลางคันของนักเรียน

อยู่ในระดับน้อย และปัจจัยความเสี่ยงกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ Price waterhouse Cooper (2004) ได้วิจัยเกี่ยวกับระดับของการนำเอากรอบการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร โดยศึกษาตามแนวคิดของ COSO EMR พบว่า องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงในแต่ละองค์ประกอบได้ถูกนำมาใช้ปฏิบัติไม่เท่ากันโดยองค์ประกอบที่นำมาใช้สูงสุดคือ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) การติดตามผล (Monitoring) และการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ตามลำดับ ส่วนธุรกิจที่มีการนำไปปฏิบัติมากที่สุด คือ กลุ่มธุรกิจด้านการเงิน รองลงมาคือเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนธุรกิจที่มีการนำไปปฏิบัติน้อยที่สุดคือธุรกิจผู้ผลิตและจำหน่าย ยังสอดคล้องกับ Beasley, Clune & Hermanson (2005) ได้สำรวจสัดส่วนของบริษัทชั้นนำของโลกที่อยู่ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงในองค์กร “Enterprise Risk Management” พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีการนำ ERM มาใช้ในองค์กรแล้วและมีบางองค์กรได้มีการนำมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ และจากการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า นับจากปี ค.ศ. 2005 เป็นต้นมาองค์กรทั่วโลกได้ให้ความสนใจกับการบริหารความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง นอกจากจะทำให้องค์กรสามารถจัดการกับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นได้แล้วยังช่วยเพิ่มความแน่นอนในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ของหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี ควรส่งเสริมผู้ที่สังกัดในฝ่ายการเงินและบัญชี และมีอายุงาน 1 – 3 ปี และเป็นลูกจ้างประจำ โดยการจัดกลุ่มพนักงานกลุ่มนี้ มีการให้ทำกิจกรรมร่วมกันภายในองค์กร หรือมีการส่งพนักงานไปสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิด เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน และหาวิธีในการรับมือ กับผู้ที่มีตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ ผู้บริหารระดับต้น ผู้บริหารระดับกลาง โดยมีการส่งให้ไปศึกษาอบรมในเรื่องของการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐในสถานที่ที่ได้ร่วมทำกิจกรรม เพื่อเปลี่ยนทัศนคติในการร่วมปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ และอายุงาน 10 ปีขึ้นไป บริษัทควรให้มีการทำกิจกรรมหรืออบรมเกี่ยวกับการจัดการองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความจงรักภักดีให้เกิดขึ้นในองค์กรมากขึ้น

2) การบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ

2.1) ด้านกลยุทธ์ องค์กรควรมีการปรับปรุงผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดตัวชี้วัดของการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานสอดคล้องกับนโยบายองค์กร เพื่อให้พนักงานได้มีการพัฒนา และแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ รวมถึงมีความรับผิดชอบในการทำงาน และกำหนดนโยบายให้มีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนงาน (Rotate) ภายในองค์กร

2.2) ด้านการปฏิบัติงาน องค์กรควรมีการปรับปรุงข้อกำหนดหรือวิธีการจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของหน่วยงานอยู่เสมอ มีการติดตามและประเมินผลจากการเรียนรู้การบริหารความเสี่ยงในหน่วยงาน มีการแนะแนวเกี่ยวกับระบบการจัดการความเสี่ยง มีการประเมินและฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพ และมีการบันทึกข้อมูลกระบวนการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรได้มีการรับมือกับความเสี่ยงและสามารถแก้ปัญหาได้ทันที

2.3) ด้านการเงิน องค์การควรมีการกำหนดระเบียบและขั้นตอนการจัดซื้อในหน่วยงานอย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐานตามเกณฑ์ มีคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานด้านงบประมาณ มีหลักฐานการใช้จ่ายเงินเบิกและจัดทำระเบียบได้ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ จัดทำบัญชีการเงินให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง และมีการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่หน่วยงานกำหนดไว้

2.4) ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ องค์การควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม การดำเนินงานทางกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเป็นระบบ มีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัยของหน่วยงาน มีการเผยแพร่กฎระเบียบข้อบังคับให้บุคลากรทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้ทุกคนในองค์กรทราบและปฏิบัติตามอย่างทั่วถึง

2.5) ด้านนโยบาย องค์การควรมีหน่วยงานที่มีนโยบายพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง มีการนำประสบการณ์บริหารความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้นไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน และหน่วยงานควรมีการสร้างระบบการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร อยู่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ด้านเทคโนโลยีการสารสนเทศ หรือด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในปัจจุบันที่ทันสมัยเป็นที่ยอมรับและให้หน่วยงานได้วิเคราะห์ความเสี่ยงภายในองค์กรเพื่อให้องค์กรได้เดินหน้าไปสู่ความสำเร็จ

2) ควรศึกษาในเชิงคุณภาพโดยมีการสัมภาษณ์ในเชิงลึกร่วมด้วยเพื่อได้ทราบปัญหาความเสี่ยงจากผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริงภายในองค์กร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1 เพื่อให้ทราบการจัดการบริหารความเสี่ยงในด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมาย และกฎระเบียบและด้านนโยบาย และสามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของกรณีศึกษาในหน่วยงานราชการ อ.เมือง จ.สระบุรี

2 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของการจัดการบริหารความเสี่ยง และประสิทธิผลของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาต่อไป

3 เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการบริหารความเสี่ยงที่มีผลต่อองค์กร ในการต่อยอดองค์ความรู้ทางวิชาการได้ในอนาคต

References

- Beasley, Mark S. Clune, R., & Hermanson, Dana R. (2005). Enterprise risk management: An empirical analysis of factors associated with the extent of implementation. *Journal of Accounting and Public Policy*, 24(6), 521-531.
- Boonyanurak, P. (2003). *Problem Based Learning*. Chon Buri: Burapha University.

- Janhomkun, V. (2016). *Operational Risk Management: A Case Study Autonomy University*. Master of Business Administration, College of Management Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.
- Janta, P. (2016). *Operation Risk Management: Krung Thai Bank Public Company Limited*. Master of Business Administration, College of Management Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.
- Khongsawatkiat, K. (2011). *Fundamental of risk management and derivatives* (4th ed). Bangkok: Pearson Education Indochina.
- Kittiwutkrai. M. (2015). The Effects of Risk Management on the Work Success of Small and Medium Enterprises in Mukdaharn Province. *Journal of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani University*. 6(1). 105-118.
- Kotter, J. P. (1996). *Leading Change*. Boston: Harvard Business Press.
- Lorsuwannarat, T. (2008). *Organization of knowledge; From concept to practice*. Bangkok: Satellite Printing.
- Nguanhom. S. (2013). *The Risk factors and effectiveness of municipality school in local education group 1*. Master of Educational, Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University.
- Office of the Public Sector Development Commission (2009). *A project to create a model for changing the cultural paradigm*. And values (I AM READY: I am ready for the people). Bangkok: Author.
- Panjasupachok. C. (2016). *Risks in implementing e-Government projects a Case study of National Single Window system of Customs Department*. Master of Science Technology Management, College of Innovation Thammasat University.
- Phongkwan. S. (2017). The Factors Influencing the Risk Management of Professional Nurses at Phutthamonthon Hospital in Nakhonpathom Province. *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok* 33(1), 130-140.
- Price waterhouse Cooper. (2004). *COSO ERM: Enterprise Risk Management*. Training and Risk Management Workshop. Bangkok: Thammasat University.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. K. (2008). *Management* (8th ed). (Sanguanwongwan, W., Translator). Bangkok: Pearson Education Indochina.
- Saardchom. N. (2007). *Enterprise risk management*. Bangkok: Printing base.